

Makrogazdasági folyamatok és középtávú előrejelzés

Az elmúlt évben a koronavírus okozta gazdasági károk helyreállítása a magyar gazdaságpolitika központi kérdése volt. Különös figyelmet kapott a munkahelyek védelme, a családok jövedelembiztonságának megőrzése és a vállalkozások támogatása. Az elkövetkező években a költségvetési politika tovább erősíti az elmúlt évek kormányzati politikájának meghatározó elemeit, kiemelten a család- és nyugdíjpolitikát, valamint az otthonteremtést. Továbbá a kormány kiemelt célja, hogy a családokat megvédje az áremelkedési folyamatoktól.

1.1. A GDP ÖSSZETEVŐI

A sikeres kormányzati gazdaságvédelmi és gazdaság-újraindítási intézkedéseknek is köszönhetően a magyar gazdaság gyors helyreállásával az Európai Unió egyik legdinamikusabb növekedését érte el 2021-ben. A növekedés széles bázison alapszik: az ágazatok döntő többsége már meghaladta a pandémia előtti kibocsátási szintjét. A nemzetközi ellátási láncok zavarai ellenére az ipari termelés is növekedett, ami egyben az ágazat nemzetközi versenyképességét is bizonyítja. A gazdaság gyors helyreállása nagyban köszönhető annak, hogy a kormány járványügyi intézkedései biztosították az ország működőképességét is.

Az összetevőket tekintve a fogyasztás húzta leginkább a növekedést, amelynek hátterében a rekord magas foglalkoztatás, a reálbérek emelkedése és a háztartások jövedelmét növelő kormányzati intézkedések állnak. A beruházások, azon belül is a vállalati fejlesztések, szintén támogatták a növekedést, de a visszatérő külföldi turisták révén a szolgáltatásexport hozzájárulása is pozitív volt. 2022-ben 4,7%-os GDP-növekedés valószínűsíthető, illetve a következő évek során a növekedés továbbra is meghaladhatja a 4%-ot. A bővülés kiegyensúlyozott szerkezetben valósulhat meg, ahhoz mind a fogyasztás, mind a beruházások és a külkereskedelem pozitívan járulhat hozzá

1.2. KÜLGAZDASÁG

A dinamikus bővülő árukivitel sikeresen ellensúlyozta a járványügyi korlátozások, illetve az utazásokat is visszavetítő, óvatossági megfontolások miatt gyengélkedő szolgáltatás-exportot. 2021 nyarától azonban a globális ellátási láncok akadozása következtében kialakuló alacsonyabb ipari kibocsátás mérsékelte az exportoldal teljesítményét. A jelentős energiaimport-drágulással jelentkező cserearány-romlás érdemben mérsékelte a külkereskedelem egyenlegét. Előretekintve azonban optimizmusra adnak okot az elmúlt időszakban bejelentett nagyberuházások, amelyek érdemben támogatják az exportbővülést és újra többletbe fordíthatják a külkereskedelmi mérleget.

1.3. BERUHÁZÁSOK

2010 óta már összesen 71%-kal bővültek a fejlesztések, Magyarország beruházási rátája 2021-re 27,1%-ra emelkedett. Kedvező, hogy a beruházások tavalyi növekedése elsősorban a vállalkozások fejlesztéseihez volt köthető. A folyamatban lévő nagy volumenű kapacitásbővítések, valamint a vonzó vállalati környezet egyaránt megalapozzák, hogy a beruházások előretekintve is tartósan magas szinten alakuljanak. A háztartások lakásberuházások növekedését egyfelől a kormányzati támogatások, másfelől az emelkedő reáljövedelmek segítik. Emellett rekordösszegű uniós forrás áll Magyarország rendelkezésére. A 2021-2030-as időszakban elérhető több mint 50 milliárd eurós összeg évente átlagosan a hazai GDP mintegy 2,4%-ának felel meg.

1.4. FOGYASZTÁS

A koronavírus-járvány okozta átmeneti dinamikavesztés ellenére a fogyasztás 2022. első negyedévében 8,9%-kal meghaladta a 2019. utolsó negyedévében mért volumenét. A fogyasztás bővülését a kormány számos intézkedése támogatja, 2022. januártól a minimálbér 200 ezer forintra, a garantált bérminimum pedig 260 ezer forintra emelkedett. A magas foglalkoztatás és a kétszámjegyű átlagos béremelkedés is biztosítja a reáljövedelmek és ezáltal a fogyasztás növekedését. Mindezek következtében a fogyasztás dinamikus bővülése továbbra is érdemben járul hozzá a magyar gazdaság teljesítményének emelkedéséhez.

1.5. MUNKAERŐPIAC

A koronavírus-járvány hullámain jól vészelte át a munkaerőpiac, amelyet hathatósan támogattak a kormány munkahelyek megőrzését, valamint újak létrehozását ösztönző intézkedései. A munkanélküliségi ráta tekintetében Magyarország továbbra is a legkedvezőbb mutatókkal rendelkező uniós országok közé tartozik. A munkaerő-tartalékok csökkenésének következtében a foglalkoztatásbővülés az elkövetkező években várhatóan mérsékeltebb ütemű lesz.

A béreket tekintve a képzett munkaerő megtartása, valamint a korlátozások feloldása után a szolgáltatások iránt megnövekvő kereslet 2021-ben is magas bérnövekedést eredményezett. Összességében 2022-ben is az infláció mértékénél magasabb átlagbér-emelkedés valószínűsíthető, valamint a következő években is folytatódhat a keresetek reálértékének emelkedése.

1.6. INFLÁCIÓS FOLYAMATOK

2021-ben az infláció 5% felett alakult, ami számottevő emelkedés az elmúlt években regisztráltakhoz képest. Különösen szembetűnő volt az energiahordozók és a nyersanyagok drágulása, valamint a lezárások során jelentős veszteségeket elkönyvelő turizmus, vendéglátás ágazatok áremelése.

Az élelmiszerek, az ipari termékek, illetve a szolgáltatások terén az elmúlt időszakban erőteljes drágulás bontakozott ki, ami vélhetően az év végéig fennmarad. Az áremelkedést nagyrészt kínálatoldali tényezők indokolják, mint a megugró energia- és nyersanyagárak, vagy a szállítványozás problémái. Az áremelkedés üteme a magas energiaárak bázisbaépülésével 2023-ban csökkenhet érdemben. Az infláció ugyanakkor várhatóan csak 2024-ben éri el majd az MNB középtávú célját.

1.7. KÜLSŐ EGYENSÚLY

A külső egyensúlyi mutatók 2016 óta jellemző csökkenő tendenciája 2021-ben is fennmaradt. Bár az év első felében látványos javulás bontakozott ki a fizetési mérleg tekintetében, azonban egyrészt az alkatrészhány miatti exportkiesés, másrészt az év második felére jelentősen romló cserearány megakasztotta a kedvező folyamatot. Összességében az energiaszámla jelentősen emelkedett, a munkajövedelem beáramlások mérséklődtek, míg a külföldi vállalatok profitja a válság ellenére magas maradt.

A nemzetközi termelési láncokban kialakult szűk keresztmetszetek, a megemelkedett energia- és nyersanyagárak, valamint a turizmus kiesése átmeneti jelleggel jelentős negatív hatással van Magyarország külső egyensúlyi mutatóira. Ezen tényezők enyhülésével, valamint az újonnan épülő exportkapacitásoknak köszönhetően azonban érdemi javulás várható a külső egyensúlyi pozícióban. A mérsékelt finanszírozási igény és a működőtőke-beáramlás eredményeként a külfölddel szembeni nettó adósság csökkenése folytatódhat. Ennek köszönhetően Magyarország negatív külső sokkokkal szembeni ellenálló képessége tovább erősödik.